

نارساخوانی و آموزش فراگیر

رویکردهای کلاسی برای سنجش،
آموزش و یادگیری

www.ketab.ir

گوین رید
مترجم: حجت الله راغب

سرشناسه

رید، گوین، ۱۹۵۰ - م.

Reid, Gavin

عنوان و نام پدیدآور

نارساخوانی و آموزش فراگیر (رویکردهای کلاسی برای سنجش، آموزش و یادگیری) / گوین رید ؛ مترجم حجت‌الله راغب.

مشخصات نشر

تهران: مؤسسه فرهنگی مدرسه برهان (انتشارات مدرسه)، ۱۳۹۲.

مشخصات ظاهری

۱۴۴ ص.

شابک

۹۷۸-۹۶۴-۰۸-۰۷۰۳-۳

وضعیت فهرست نویسی

فیبا

یادداشت

Dyslexia and inclusion : classroom approaches for ing and learn-
ing, 2nd ed, 2013 assessment, teach

موضوع

کودکان خوانش پریش -- آموزش

موضوع

آموزش و پرورش فراگیر

شناسه افزوده

راغب، حجت‌الله، ۱۳۴۰ - مترجم

رده بندی کنگره

LC۴۷۰۸/۹ن۲ ۱۳۹۲:

رده بندی دیویی

۳۷۱/۹۱۴۴:

شماره کتابشناسی ملی

۳۹۹۶۱۱۷:

سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی
وزارت آموزش و پرورش

نارساخوانی و آموزش فراگیر (رویکردهای کلاسی برای سنجش آموزش و یادگیری)

نویسنده: گوین رید

مترجم: حجت‌الله راغب

طراح گرافیک: علی ابوالحسنی

چاپ اول، ۱۳۹۲

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

لینتوگرافی: خاورمیانه

چاپ و صفافی از: چاپ خجسته

قیمت: ۸۰۰۰۰ ریال

حق چاپ محفوظ است

شابک ۹۷۸ - ۹۶۴ - ۰۸ - ۰۷۰۳ - ۳

ISBN 978-964-08-0703-3

نشانی: تهران: خیابان سپهبد قرنی، نرسیده به پل کریمخان زند، کوچه شهید محمود حقیقت‌طلب، شماره ۸

تلفن: ۸۸۹۰۳۸۰۹-۹ (۳۲۴۰۵۸۸۰۰ دورنویس (فکس): ۸۸۹۰۳۸۰۹

فهرست مطالب

پیشگفتار ۶

فصل اول: درک و شناسایی نارساخوانی ۸

- ۸..... تعاریف
- ۹..... سردرگمی و عقیده همگانی
- ۹..... سیاست گذاری و گزارش ها
- ۱۰..... پژوهش درباره نارساخوانی
- ۱۱..... گرفتاری ها و چشم اندازهای حرفه ای
- ۱۲..... ناتوانی پنهان
- ۱۲..... برنامه نویسان و منابع
- ۱۳..... ویژگی های نارساخوانی
- ۱۵..... نقش برجسته زدن
- ۱۶..... نارساخوانی به عنوان یک تفاوت
- ۱۶..... شناسایی
- ۲۰..... پردازش اطلاعات
- ۲۰..... سنجش
- ۲۲..... چک لیست ها
- ۲۴..... ناهمخوانی ها
- ۲۵..... تفاوت ها
- ۴۰..... سنجش تکوینی و تراکمی
- ۴۰..... سنجش پویا
- ۴۱..... اطلاعات مربوط به متن
- ۴۳..... خلاصه

فصل دوم: رویکردهای تدریس و راهبردهای یادگیری ۴۴

- ۴۵..... فرایندهای یادگیری
- ۴۶..... پردازش اطلاعات

۴۷.....	اصول آموزشی
۵۱.....	برنامه‌ها و راهبردها
۵۳.....	تجربه زبانی
۵۵.....	نوشتن خلاق
۵۸.....	نمونه‌سازی معلم
۵۹.....	پرسش از خود
۶۰.....	سواد انتقادی
۶۱.....	رویکردهای حمایتی دیگر
۶۳.....	یادگیری مشارکتی
۶۵.....	درگیر نمودن والدین
۶۶.....	راهبردهای یادگیری
۶۸.....	ایفای نقش برای تقویت درک و فهم
۶۹.....	انتقال مهارت‌ها
۷۰.....	سنجش آگاهی و فراشناختی
۷۱.....	تفکر دوتایی
۷۳.....	هوش‌های چندگانه
۷۵.....	مهارت‌های مطالعه
۸۰.....	اظهار نظر
۸۲	فصل سوم: چشم‌اندازهای برنامه آموزشی و برنامه‌ریزی برای یادگیری
۸۳.....	مداخله‌ها و نارساخوانی
۸۸.....	برنامه‌ریزی برای یادگیری در مدرسه ابتدایی
۹۵.....	شناسایی سبک یادگیری
۹۶.....	آگاهی از پردازش اطلاعات
۹۶.....	پردازش اطلاعات
۹۸.....	برنامه‌ریزی برای یادگیری دوره متوسطه
۱۰۶.....	افتراق‌سازی
۱۰۷.....	موضوعات اصلی
۱۰۹.....	ملاحظات دیگر

افزایش آگاهی	۱۱۳
خلاصه	۱۱۵

فصل چهارم: نارساخوانی و آموزش فراگیر ۱۱۶

آموزش فراگیر	۱۱۶
آموزش فراگیر - توجه به نیازها	۱۱۷
اصول و روال معمول آموزش فراگیر	۱۱۹
پنج نشانه برای آموزش فراگیر	۱۲۰
عوامل اصلی	۱۲۸
پیشنهادهای	۱۲۸
نتیجه گیری	۱۲۹

منابع ۱۳۳

پیشگفتار

هدف این کتاب آماده نمودن مربیانی است که نارساخوانی را درک کنند و برای سنجش، آموزش و یادگیری، رویکردهای مشخص و عملی ارائه دهند. قصد این کتاب مشخص نمودن ماهیت نیازهای کودکان نارساخوان و جایگاه این کودکان در برنامه آموزشی و کلاس عادی است. مضمون اصلی کتاب اشاره به این نکته دارد که مداخله برای کودکان نارساخوان بایستی بر موانع یادگیری متمرکز باشد و عمده‌ترین بخش نیز به جنبه‌های برنامه آموزشی و چگونگی ارائه این برنامه مربوط می‌شود. لازم به ذکر نیست که شناسایی مشکلات شناختی اهمیت چندانی ندارد. نقش شناخت مشکلات این است که به مربی کمک می‌کند تا از دشواری‌های بالقوه‌ای که کودک نارساخوان ممکن است تجربه نماید آگاه می‌شود. نکته سرنوشت‌ساز و حیاتی این است که مشکلات سوادآموزی و شناختی که معمولاً با نارساخوانی همراه هستند نباید رویکردهای کلاسی یا محتوای برنامه آموزشی را القاء کنند. مسئله اصلی پیش‌بینی نوع مشکلات احتمالی و اقدام به تهیه یک برنامه آموزش فردی دقیق و مناسب، استفاده هوشیارانه از منابع و فراتر از همه این‌ها توجه به تفاوت‌ها و سبک‌های یادگیری است که برنامه آموزشی می‌تواند در دسترس همه کودکان نارساخوان قرار دهد.

برای اینکه این روش مؤثر باشد، مربیان نیاز به یک درک صحیح از نارساخوانی دارند و لازم است از مقیاس‌هایی که برای شناسایی و سنجش این اختلال استفاده می‌شود آگاه باشند. بنابراین در فصل اول کتاب به این موضوع اشاره می‌شود. در اینجا به مربیان کلاس اعلام می‌شود که مسئولیت شناسایی و اطمینان از ملاحظه نیازهای کودکان نارساخوان بر عهده آن‌ها است. البته باید توجه داشت که این یک مسئولیت مشترک است و نقش مدیریت مدرسه، همکاران، متخصصان، مربیان دیگر و والدین نیز اهمیت دارد. بنابراین آموزش کارکنان بسیار ضروری است و همه مربیان و مدیریت مدرسه بایستی از نارساخوانی آگاهی کافی داشته باشند. سیاست‌گذاری نارساخوانی نیز بسیار اهمیت دارد و پیش از این نیز چند نمونه از سیاست‌گذاری‌های مربوط به نارساخوانی در خط‌مشی آموزش و پرورش و سطح مدرسه مشاهده شده است. سیاست‌گذاری‌ها باید جامع باشد و درحالی‌که ضرورت‌های آموزشی را مد نظر قرار می‌دهد، باید به نقش مربیان کلاس در شناسایی و سنجش و برنامه ریزی آموزشی برای شناخت موانع موجود بر سر راه کودکان نارساخوان توجه نماید و چگونگی غلبه بر این موانع را ارائه دهد.

نکته اساسی دیگر این کتاب مسئله آموزش فراگیر است. این مفهوم به نیاز همه کودکان نارساخوان برای مورد توجه قرار گرفتن در مدرسه عادی اشاره می‌کند. هر چند در این کتاب، به‌ویژه در فصل چهارم، به این نکته توجه شده است که آموزش فراگیر می‌تواند همکاری چندین شبکه جایگزین حمایتی را فراهم آورد. این شبکه‌ها نیز به‌نوبه خود قادرند برای نیازهای کودکان نارساخوان در مسائل خاص آموزش و پرورش، امکانات مناسبی را تدارک ببینند.

توجه به این نکته اساسی است که با وجود متخصصان آموزش دیده اختلال نارساخوانی و منابع تخصصی موجود، سیاست‌گذاری‌های راهبرد ملی سوادآموزی^۱ و آموزش فراگیر اظهار می‌دارد در حال حاضر مربیان کلاس نقش اصلی را در شناسایی و برنامه‌ریزی برای یادگیری کودکان نارساخوان ایفا می‌کنند. با اینکه مسئولیت‌پذیری مشترک کارکنان برای خدمت‌رسانی به کودکان نارساخوان یک هدف آرمانی است ولی این مطلب هرگز نباید جای وظیفه مربی کلاس در تهیه و ارائه برنامه آموزشی مبتنی بر نارساخوانی را بگیرد.

این کتاب آموزش فراگیر و برنامه‌ریزی آموزشی را مورد بحث قرار می‌دهد و هدفش تجهیز مربی کلاس به دانش و ایجاد توانایی برای مواجهه با نارساخوانی در برنامه آموزشی و مجموعه آموزش و پرورش فراگیر است.

فصل اول

درک و شناسایی نارساخوانی

نارساخوانی^۱ اصطلاحی است که اغلب در مدارس و جامعه مورد استفاده قرار می‌گیرد و در عین حال اصطلاحی است که به اعتراف خیلی‌ها، سردرگمی^۲ و ابهام^۳ زیادی پیرامون آن وجود دارد. این سردرگمی اجازه نمی‌دهد که معلم نیازهای کودکان نارساخوان را درک کند و در حقیقت موجب برانگیختن اضطراب وی نیز می‌شود. هدف این کتاب روشن‌نمودن ابهامات موجود پیرامون نارساخوانی از دیدگاه معلم و مشخص نمودن راهبردهایی است که برای شناسایی و آموزش آن وجود دارد. این کتاب به‌طور ویژه قصد دارد یک دیدگاه آموزشی فراهم کند که بر اساس آن یادگیرندگان امکان دستیابی به یک برنامه آموزشی کامل را داشته باشند.

تعاریف

یکی از ابهامات مربوط به تعاریف نارساخوانی است. در حال حاضر برای توصیف نارساخوانی از تعاریف متعددی استفاده می‌شود. همین موضوع سبب ابهام، به‌ویژه در مورد شناسایی نارساخوانی می‌گردد، زیرا کاربرد برچسب نارساخوانی تا حد زیادی به مقیاس شناسایی معینی بستگی دارد که مورد استفاده قرار گرفته است. باردن^۴ (۲۰۰۲) اظهار می‌کند که نارساخوانی یک اصطلاح سهل‌گیرانه^۵ است چون انواع گوناگونی از دشواری‌ها را می‌تواند در بر گیرد، بنابراین اصطلاح نارساخوانی بی‌فایده نیست. با وجود محبت مطلب فوق، که آن نیز به‌خاطر همپوشی میان نارساخوانی و سایر مشکلات است، توصیف نارساخوانی در واقع یک اصطلاح سهل‌گیرانه و طفره رفتن از موضوع ابهام در تعاریف متعددی است که برای آن ارائه شده است.

برخی از ویژگی‌های اصلی نارساخوانی برای شناسایی و سنجش، گسترش برنامه آموزش

1. Dyslexia
2. confusion
3. ambiguity
4. Burden
5. Convenience term